

BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

*Vapayeva Inobat Yusupjanovna
Yangiboyeva Xurriyat Otobekovna*

Xorazm viloyati Urganch tuman

33-sonli maktabning boshlang'ich sinf o'qituvchilari

Annotatsiya

Ma'lumki hozirgi kunda hech bir sohani axborot-kommunikatsion texnologiyalarisiz tasavvur etish mumkin emas, hech bir soha yo'qki axborotkommunikatsion texnologiyalari kirib kelmagan. Biz faoliyat olib borayotgan jamiyatning har bir a'zosi har kuni, har daqiqada, uzliksiz ravishda shiddat bilan ortib borayotgan axborot resuslaridan foydalaniladi. Kun, soat sayin ortib borayotgan axborotlar hajmi jamiyatdagi intellektual salohiyatning oshishib borishiga ulkan xizmat qiladi. Shunday ekan, o'qituvchi ham o'z kasbiy va pedagogik mahoratni zamonaviy axborot texnologiyalarini o'z ish faoliyatiga tadbiiq etgan xolda olib borsa ta'lim jarayiniga yanada yorqinlik olib kirishi mumkin.

Kalit so'zlar: axborot resuslar, axborot texnologiyalari, boshlang'ich ta'lim, Kadrlar tayyorlash milliy dasturi, boshlang'ich sinf, intellektual salohiyat, boshlang'ich ta'lim.

KIRISH

Har bir o'qituvchi mehnat faoliyati jarayonida axborot texnologiyalaridan unumli foydalanishi uchun avvalo o'zi axborot muhutini shakllantirishiga zamin yaratishi lozim. Zamonaviy axborot texnologiyalarini o'z muhitida yaratish, tarqatish, qayta ishlash, to'plash texnologiyalari va vositalarini, shuningdek axborot jarayonlarining tashkiliy va huquqiy tarkibini mujassamlashtiradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 5 nozbrdagi “Raqamli O'zbekiston – 2030 strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshrish chora-tadbirlari to'g'risida” gi PF-6079-son farmonida asosida ta'lim jarayonida axborot texnologiyalarni qo'llash uyzasidan qator vazifalarni belgilab beradi.

Axborot texnologiyalari jamiyat tuzilmasining shu qadar ajralmas qismiga aylanib ulgurdi, endi u shunchaki texnologik jarayon emas, aksincha, ijtimoiy jarayonga aylanib bormoqda. Davlatning iqtisodiy qudrati, xalqaro nufuzi, demokratik institutning rivoji darajasi axborot texnologiyalarning tadqiqotiga bog'liq bo'lib bormoqda. Axborot insoniyatning nixoyatda muhim va cheksiz resursiga aylandi. Bu esa qaysi sohaga bo'lishidan qat'iy nazar, internetning milliy sigmentida o'z axborotlarimizni tobora ko'paytirib borishni taqozo etadi. O'qitish va o'rganish

jarayonida Internet texnologiyalariga katta o‘rin ajratilmoqda. Bunday texnologiyalar ta‘lim jarayoniga ko‘maklashib, o‘qitish dasturlari, o‘quv qo‘llanmalari, elektron darsliklar va jurnallardan foydalanish imkoniyatini yaratmoqda, bu esa o‘z navbatida foydalanuvchilarga ilmiy maktab ishlarini ta‘minlamoqda. O‘quvchilarni internetdan olayotgan axborotlariga tanqidiy yondoshish va uning foydali manbalari asosida o‘z duyoqarashini kengaytirish, g‘arazli manbalar asosida o‘z dunyoqarashini kengaytirish, g‘arazli ma‘lumotlarni inkor eta bilish g‘oyat muhimdir.

MUHOKAMA

Boshlang‘ich ta‘limda komp‘yuter texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarining mavjudligini belgilash, ta‘lim jarayonida bunday texnologiyalarni qo‘llasning eng muhim ko‘rsatkichlaridan hisoblanadi. Bu sohada erishilayotgan yutuqlarni hisobga olib, komp‘yuter texnologiyasini quyidagi jihatlarda ta‘lim muassasasi umumiy faoliyati jarayonlarida qo‘llash samarali bo‘lishini ta‘kidlash lozim. Boshlang‘ich ta‘limni axborotlashtirishning istiqbolli y‘o‘nalishlari zamonaviy telekommunikatsiya vositalari va tarmoqli axborot texnologiyalaridan foydalanishni bildiradi. Bunday vositalarni qo‘llashda umumta‘lim maktablar va oliy ta‘lim muassasalari o‘quv jarayonining samaraligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar ochib beradi. Komp‘yuter o‘quv manbalarini kengaytirib beradi, ya‘niy turli mul‘timediali darsliklar, elektron kitoblar va boshqalaridan foydalanish imkoniyati keng tarqalmoqda. Shularni inobatga olgan xolda bugungi kunda axborot texnologiyalarni amaliyotga joriy etish ta‘lim tizimiga yangi talablarni ko‘yadi, shu bilan bir qatorda boshlang‘ich sinflardagi ta‘limda ham ta‘lim sohasini axborotlashtirish, har bir ta‘lim muassasasidan ta‘lim faoliyatini muhitining axborotlashtirishini talab qiladi.

Kadrlar tayyorlash milliy dasturi doirasida ishlab chiqilgan “2008-2012 yillarda uzluksiz ta‘lim tizimini mazmunan modernizatsiyalash va ta‘lim-tarbiya samaradorligini yangi sifat darajasiga ko‘tarish” dasturida ham ta‘lim muassasalarida sog‘lom ijodiy muhitni yaratish, ta‘lim va tarbiya jarayoniga ilg‘or innovatsion, pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy etish orqali o‘qitish sifatini yangi bosqichga ko‘tarish masalalari belgilangan vazifalar sifatida ta‘kidlangan. Ta‘lim taraqqiyoti yangi yo‘nalish axborotlashgan ta‘lim mul‘temedia vositalari yordamida tashkil etilgan ta‘lim tizimini maydonga olib chiqdi. Kadrlar tayyorlash va ta‘lim tizimidagi, o‘quv –tarbiya ishlari sohasidagi muammolarni izchillik bilan, bosqichma-bosqich xal etish yo‘llari va vositalari yuqorida tilga olingan davlat hujjatlarida belgilab berilgan.

NATIJA

Axborot-kommunikasion texnologiyalar foydalanish boshlang‘ich ta‘lim jarayonini yangi sifat va miqdoriy ko‘rsatkichlariga erishish, boshqarish jarayonini tezlashtirish va samaradorligini oshirish imkoniyatini yaratadi. Boshlang‘ich ta‘lim jarayonida axborot-kommunikasion texnologiyalardan foydalanish natijasida ta‘lim

tamoyillari, mohiyati o‘zgaradi. Boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi ta’lim-tarbiya jarayonida o‘qituvchilarning imkoniyatlari va talablarini inobatga olish zarur. O‘qituvchi tomonidan targ‘ib etilayotgan ta’lim va tarbiya tizimi shaxsga yo‘naltirilgan xarakterda ega bo‘lishi, ya’ni shaxsning har xil xususiyatlari va sifatiga e’tibor qilgan holda tadbiiq etilayotgan ta’lim sifatiga e’tibor qilgan holda tabaqalashtirilgan bo‘lishi kerak.

XULOSA

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash lozimki zamonaviy axborot texnologiyalari shakl va mazmunining rang-barangligi – boshlang‘ich sinf o‘quvchining qiziqishini, imkoniyati va shaxsiy xususiyatlaridan kelib chiqib taklif etilayotgan hollardan tanlash imkoniyatini beradi. Bunday imkoniyat ta’lim tizimida ham o‘z aksini topish zarur. Boshlang‘ich sinf o‘qituvchisining har xil sathli o‘qitishning zamonaviy axborot texnologiyalari asosida tashkil etishi bunday muammoning echimi bo‘la oladi.

REFERENCES

1. Tayloqov. N.I., Elektron darsliklarning oddiy darsliklardan afzalligi nimada? Fizika matematika va informatika.-2009. -№10 53-40 b.
2. Begimqulov.U.SH. Pedagogik ta’limda axborot texnologiyalaridan foydalanish muammolari va istiqbollari. “Info. Kom Uz” J. № 4, 2006 y.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 5 nozbrdagi “Raqamli O‘zbekiston – 2030 strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshrish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi PF-6079-son Farmoni. www. Lex.uz.